

Nr 320.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker, m. m.; given Stockholms slott den 6 juni 1947.

Under återopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker; samt
- 2) lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

Härigenom förordnas, att 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 om sparbanker¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

26 §.

Sparbanks utlåningsrörelse ——— sparbankens verksamhetsområde.

Sparbanks medel — — — än skuldebrev.

Lån må, — — — sparbankens fonder.

Är lån, för vilket kommun eller dylik samfällighet ej är i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman ansvarig, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten utgöres av in-teckning i fast egendom, inom sex månader, skall sparbanken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts. Sådan uppsägningsrätt må icke av sparbanken i något avseende inskränkas.

Lån, för — — — en gång.

Vad i — — — jämförlig examen.

27 §.

Utan hinder av vad i 26 § sägs må sparbank, där summan av insättar-

Föreslagen lydelse:

26 §.

Sparbanks utlåningsrörelse ——— sparbankens verksamhetsområde.

Sparbanks medel — — — än skuldebrev.

Lån må, — — — sparbankens fonder.

Är lån, för vilket kommun eller dylik samfällighet ej är i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman ansvarig, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten utgöres av in-teckning i fast egendom *eller tomt-rätt*, inom sex månader, skall sparbanken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts. Sådan uppsägningsrätt må icke av sparbanken i något avseende inskränkas.

Lån, för — — — en gång.

Vad i — — — jämförlig examen.

27 §.

Utan hinder av vad i 26 § sägs må sparbank, där summan av insättar-

¹ Senaste lydelse av 26 och 27 §§, se 1946:398.

Nuvarande lydelse:

nas behållning och sparbankens fonder enligt senaste bokslut uppgår till minst fem miljoner kronor, på sätt och i den omfattning nedan stadgas mot säkerhet av inteckning i fast egendom utlämna lån, ställt på längre återbetalningstid än sex månader, utan att därvid förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning inom sagda tid.

Lån, som — — — tio år.

Innan lån, varom nu är fråga, beviljas, skall sparbanken företaga uppskattning av värdet å den *fastighet*, varå lånet sökes.

Såsom säkerhet må godtagas allenast inteckning i *fastighet* inom sparbankens verksamhetsområde, vilken är av *beskaffenhet*, som i 25 § sägs, och ligger inom hälften av *fastighetens uppskattningsvärde*. I den mån Konungens befallningshavande, efter sparbanksinspektionens hörande, det medger, må dock inteckning inom sex tiondelar av såväl *taxeringsvärdet* som *uppskattningsvärdet* godtagas såsom *säkerhet*; i *taxeringsvärdet* å jordbruksfastighet må därvid icke i något fall inräknas värdet av växande skog.

Föreslagen lydelse:

nas behållning och sparbankens fonder enligt senaste bokslut uppgår till minst fem miljoner kronor, på sätt och i den omfattning nedan stadgas mot säkerhet av inteckning i fast egendom *eller tomträtt* utlämna lån, ställt på längre återbetalningstid än sex månader, utan att därvid förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning inom sagda tid.

Lån, som — — — tio år.

Innan lån, varom nu är fråga, beviljas, skall sparbanken företaga uppskattning av värdet å den *fasta egendomen* eller å *byggnad*, som uppförts å den med *tomträtt upplåtna tomten*.

Såsom säkerhet må godtagas allenast inteckning i *sådan fast egendom* inom sparbankens verksamhetsområde, som i 25 § sägs, *eller i tomträtt till inom samma område belägen tomt, dock endast om å tomten uppförd byggnad är avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler*. Sådan inteckning skall ligga inom hälften av *taxeringsvärdet* å den *fasta egendomen* eller *byggnaden* och *likaledes* inom hälften av *det i nästföregående stycke omförmälda uppskattningsvärdet* eller, i den mån Konungens befallningshavande, efter sparbanksinspektionens hörande, det medger, inom sex tiondelar av *nämnda taxerings- och uppskattningsvärde*; dock att därvid i *taxeringsvärdet* å jordbruksfastighet icke i något fall må inräknas värdet av växande skog. För beviljande av lån mot säkerhet av inteckning i *tomträtt* erfordras vidare, att avtal, varigenom *tomträtten upplåtits, upprättats i enlighet med av sparbanksinspektionen godkänt formulär eller eljest blivit av inspek-*

Nuvarande lydelse:

Sparbank skall förbehålla sig rätt att till betalning senast inom tre månader uppsäga lån, varom nu är fråga, därest den intecknade *fastigheten* till följd av vanvård eller av annan anledning undergår sådan värde-minskning, att säkerheten i märklig mån försvagas. Nedsättning av *fastighetens taxeringsvärde* utgöre icke i och för sig grund för uppsägning.

Föreslagen lydelse:

tionen godtaget samt att återbetalningstiden för lånet icke utgår senare än fem år före tomträttsavtalets upphörande.

Sparbank skall förbehålla sig rätt att till betalning senast inom tre månader uppsäga lån, varom nu är fråga, därest den intecknade *fasta egendomen eller tomträtten* till följd av vanvård *av byggnad* eller av annan anledning undergår sådan värde-minskning, att säkerheten i märklig mån försvagas. Nedsättning av *taxeringsvärdet å den fasta egendomen eller å byggnad, som uppförts å den med tomträtt upplåttna tomten*, utgöre icke i och för sig grund för uppsägning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

Förslag

till

lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Vid bestämmande av den omfattning, i vilken sparbank på grund av stadgandet i 25 § första stycket lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker må inlåna penningar, skola under tiden intill utgången av år 1952 med fordringar, som i nämnda lagrum avses, likställas fordringar på grund av lån, vilka förfalla eller kunna av sparbanken uppsägas till betalning inom högst sex månader och för vilka säkerheten utgöres av

1) inteckning som beviljats i fast egendom av beskaffenhet, varom i förenämnda lagrum sägs, och som till förmånsrätten ligger över fem tiondelar men inom sex tiondelar av senast fastställda taxeringsvärdet, därvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets drivande nödiga åbyggnader, icke må inräknas värdet av växande skog;

2) inteckning i fast egendom som är belägen annorstädes än i stad, köping eller municipalsamhälle och å vilken finnes uppförd byggnad, som är avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler, dock endast i den mån inteckningen ligger inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet; eller

3) inteckning i tomträtt därest å tomten finnes uppförd byggnad som är avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler, dock endast i den mån inteckningen ligger inom sex tiondelar av senast fastställda taxeringsvärdet å byggnaden.

2 §.

I fråga om sparbank, vars reglemente blivit stadfäst före den 1 juli 1937, äger Konungen på ansökan av sparbanken medgiva utsträckning av giltighetstiden för övergångsbestämmelsen i punkt 1) till lagen den 11 juni 1937 (nr 364) angående ändring i vissa delar av lagen om sparbanker, dock längst intill utgången av år 1952.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *vissa ändringar i sparbankslagstiftningen* samt anför därvid följande.

**Fråga om rätt för sparbankerna att utlämna lån mot säkerhet
av inteckning i tomträtt.**

Tomträttsinstitutet infördes i svensk rätt genom lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom. Samtidigt utfärdades lagen om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt ävensom lagen om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt. Beträffande den närmare innebörden av sagda lagstiftning torde jag få hänvisa till propositionen den 7 mars 1947 (nr 154) med förslag till förordning om ändring i 1935 års förordning angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa, m. m., genom vilken proposition framlades bland annat förslag om rätt för stadshypoteks- och bostadskreditföreningar att utlämna lån mot säkerhet av inteckning i tomt-rätt (se s. 17—18).

I lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker äro icke upptagna några särskilda föreskrifter om rätt för sparbanker att utlämna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt. Något hinder föreligger sålunda icke för sparbankerna att lämna s. k. obundna lån mot säkerhet av nu angivet slag. I jämförelse med obundna inteckningslån i fast egendom föreligger en skillnad endast såtillvida, att sistnämnda lån jämlikt 26 § fjärde stycket kunna utlämnas med högst sex månaders uppsägning, medan för tomträttslånen måste tillämpas en uppsägningstid av högst tre månader. Den rätt till bindning av inteckningslån på högst tio år, som i 27 § med vissa begränsningar medgivits sparbanker med ett förvaltadt kapital av minst 5 miljoner kronor, avser endast inteckningar i fast egendom, icke tomträttsinteckningar.

I en den 19 september 1946 dagtecknad, till Kungl. Maj:tt ställd skrift har *svenska sparbanksföreningen* hemställt att sparbankerna skulle erhålla rätt att lämna s. k. bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt.

Såsom närmare motivering för sin hemställan har sparbanksföreningen anfört att med den utvidgning av tomträttsinstitutets användning, som redan skett och som väl sannolikt fortsättningsvis komme att äga rum, det syntes föreningen angeläget, att kreditförhållandena på detta område ordnades så, att tomträttshavarna kunde få sina legitima behov i möjligaste mån tillgodosedda. Då det vidare numera vore en allmän uppfattning, att tomträttsinteckningar normalt vore belåningsbara i huvudsak på samma sätt som inteckningar i fast egendom, ansåge föreningen att något principiellt hinder icke borde föreligga mot att sparbankernas rätt att binda inteckningslån utvidgades till att omfatta även tomträttsinteckningar.

Beträffande de särskilda villkor, som kunde bliva erforderliga för rätten att utlämna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt, har sparbanksföreningen framhållit följande.

Det är uppenbart, att en tomträttsinteckning på grund av tomträttens tidsbegränsning icke kan utan särskilda villkor bindas i tio år, om kortare tid återstår av upplåtelse tiden. I sådant fall kan bindningen begränsas till att avse högst den återstående tiden; dock bör det med hänsyn till låntagarens intressen vara möjligt att binda lånet för längre tid (högst 10 år) under det uttryckliga villkoret för bindningens giltighet efter löpande upplåtelseperiods utgång, att upplåtelsen då blir förnyad på sådant sätt, att kreditvärdigheten kvarstår.

Likaså är det uppenbart, att det för kreditgivaren har det största intresse, att bestämmelserna i upplåtelseavtalet innehålla skäliga regler om bostadshusets inlösning av markägaren därest upplåtelse tiden icke förlänges. Där emot synas andra bestämmelser, som begränsa tomträttshavarens dispositionsrätt beträffande tomten eller huset, icke i och för sig behöva påverka kreditgivningen på annat sätt än att belåningsvärdet kan tänkas bli reducerat till följd av dylika bestämmelser. Det måste dock anses ligga i markägarens intresse att icke genom alltför rigorösa bestämmelser omöjliggöra för tomträttshavaren att erhålla lån enligt vanliga normer.

De modifikationer i villkoren för bundna tomträttslån, som på grund av här antydda omständigheter böra iakttagas, äro i princip desamma, som måste beaktas även vid utlämnandet av obundna lån, ehuru skillnaden beträffande tidslängden kan påkalla större uppmärksamhet av kreditgivaren beträffande de bundna lånen än beträffande de obundna. De äro också så helt naturliga, att ett lagfästade av dem synes knappast vara behövt, helst som tomträttsavtalen kunna vara eller bliva rätt skiftande till sitt innehåll. Men styrelsen har å andra sidan icke något att erinra mot ett sådant lagfästade. Lämpligen torde för sparbankernas del kunna stadgas samma regler, som må komma att fastställas för stadshypoteks- och bostadskreditföreningarna, om dessa erhålla rätt att binda lån i tomträtt.

Över sparbanksföreningens förevarande framställning ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av fullmäktige i riksbanken, sparbanksinspektionen samt bank- och fondinspektionen. I samtliga yttranden har framställningen i princip tillstyrkts.

Fullmäktige i riksbanken ha erinrat om att de i annat sammanhang — i

sitt yttrande över förslaget om rätt för stadshypoteks- och bostadskreditföreningarna att utlämna lån mot säkerhet av in-teckning i tomträtt — uttalat den uppfattningen att fastighetsin-teckningar och in-teckningar i tomträtt, de senare givetvis under förutsättning att tomträttsavtalet vore av betryggande innehåll, finge anses tämligen likvärdiga ur säkerhetssynpunkt. I överens-stämmelse med denna uppfattning hade fullmäktige principiellt icke något att erinra mot bifall till sparbanksföreningens nu föreliggande framställning. Så länge de speciella frågor beträffande in-teckningshavarens säkerhet, som uppstode i samband med upplåtelsetidens utgång, icke vunnit en ur in-teckningshavarens synpunkt tillfredsställande reglering, borde emellertid tomträttslån — såsom förutsattes i förslaget om rätt för stadshypoteks- och bostadskreditföreningar att utlämna sådana lån — uppläggas såsom amorteringslån och slutbetalas före upplåtelsetidens utgång.

Sparbanksinspektionen har understrukt, att tomträttsbelåning på grund av därmed förenade speciella risker måste bedrivas med särskild försiktighet. Den avtalsfrihet, som för närvarande rådde vid upplåtelse av tomträtt, medförde, att vid dylik belåning betydligt större krav måste ställas på kredit-givarens försiktighet och bedömningsförmåga än som vore fallet vid vanlig fastighetsbelåning. Särskilt svårbedömliga och vanskliga bleve förhållan-dena när värmecentraler och dylika anläggningar vore gemensamma för byggnader till skilda tomträtter, eftersom gemensam in-teckning och in-teckning för servitut vore okända begrepp i lagen om in-teckning i tomträtt. En nödvändig förutsättning för att sparbankerna skulle kunna medgivas rätt att utlämna bundna lån mot säkerhet av tomträttsin-teckning syntes därför vara, att garantier skapades för att avtal, som skulle ligga till grund för belåningen, bleve föremål för en sakkunnig och objektiv granskning. Inspektio-nen ville erinra om att Kungl. Maj:t i proposition nr 154 till årets riksdag bland annat föreslagit, att sådan granskning för stadshypoteks- och bostads-kreditföreningarnas del skulle ske centralt hos styrelserna för respektive för-eningars huvudorgan. Därest föreskrifter av motsvarande innebörd komme till stånd med avseende på sparbankernas ifrågasatta tomträttsbelåning, hade inspektionen i princip icke något att erinra mot att sparbankerna medgåves rätt att utlämna bundna lån mot säkerhet av in-teckning i tomträtt.

Härefter har sparbanksinspektionen anfört ytterligare följande.

Frågan om den centrala granskningen kompliceras av det förhållandet, att sparbankerna, som var för sig äro fullt självständiga institut, icke äga något gemensamt organ med motsvarande sammansättning, ställning och befogenheter som stadshypotekskassans och bostadskreditkassans respektive styrelser, i vilka Konungen och fullmäktige i riksgäldskontoret utse sammanlagt i den förra samtliga ledamöter och i den senare tre ledamöter av sju (eventuellt nio). En tänkbar utväg ur svårigheten vore att föreskriva, att sparbank endast skulle äga lämna bundna lån å tomträtt, som upplåtits under sådana villkor, att belåning jämväl enligt av vederbörande kassastyrelse fattat beslut kunde ske hos stadshypoteks- eller bostadskreditförening. En måhända bättre lösning vore att i likhet med vad som gäller vid meddelande av tillstånd för sparbank till viss höjning av belåningsgränsen enligt 27 § fjärde stycket sparbankslagen låta Konungens befallningshavande efter spar-

banksinspektionens hörande avgöra, vilken typ av tomträttsavtal som för viss ort finge ligga till grund för bundet lån. Det borde då förutsättas, att inspektionen vid avgivande av infordrade yttranden upprätthölle nödig kontakt med respektive kassastyrelser för åstadkommande om möjligt av ensartade bedömningsgrunder med avseende på säkerheten för bundna lån såvitt upplåtelseernas innehåll anginge. Därmed vunnnes även att ifrågavarande avtalsprövning, som i avsaknad av fasta regler i lagstiftningen eller eljest tillika blir en tillsynsangelägenhet på grund av sin karaktär av omdömesfråga — liksom många andra av skiftande förhållanden föranledda ståndpunktstaganden vid kreditgranskningen — icke bleve undandragen tillsynsmyndigheternas bedömande, ehuru väl ett sådant undandragande ur ansvarssynpunkt kan te sig som en fördel för samma myndigheter. Det må därjämte framhållas, att granskningen av tomträttsavtalen skulle komma att stå i ett visst samband med sådana ansökningar om viss höjning av belåningsgränsen, som inspektionen förutsätter efter förebild av nu gällande bestämmelser i 27 § fjärde stycket sparbankslagen också skola ingivas till Konungens befallningshavande när lån avser byggnad som utgör tillbehör till tomträtt.

Inspektionen utgår från att i 27 § sparbankslagen givna bestämmelser även i övrigt i tillämpliga delar skola gälla jämväl för bundna lån mot inteckning i tomträtt. Det må här allenast påpekas, att en konsekvens av tillämpningen bland annat bör bliva, att i fråga om tomträttslån endast den del av taxerings- respektive uppskattningsvärdet, som avser byggnad, får läggas till grund för belåningsvärdet vid dettas bestämmande, och att hänsyn således icke får tagas till markvärdet.

Därutöver torde tillika erfordras en bestämmelse, som ställer de bundna lånens förfallodagar i betryggande förhållande till utgången av respektive tomträttsupplåtelser. Så länge frågan om tomträttsintecknings ställning vid prolongering av tomträttsavtal icke blivit reglerad, synas nämligen bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt enligt inspektionens mening böra ställas att förfalla till betalning i god tid före upplåtelse tidens slut. Bestämelse härom torde vara så mycket mer påkallad som man icke torde kunna räkna med att lånen utan särskild föreskrift om obligatorisk amortering — och inspektionen anser sig icke böra påyrka dylik föreskrift — skola vara slutbetalda före sistnämnda tidpunkt. Inspektionen vill därför föreslå, att bundet lån, som av sparbank utlämnas mot inteckning i tomträtt, skall ställas att förfalla senast fem år före tomträttsupplåtelsens utgång. Då sparbank endast får lämna bundet lån å högst tio år och det under den närmaste tiden i de allra flesta fall kommer att bliva fråga om tomträtter med flera gånger denna löptid, torde bestämmelsen i fråga icke ännu på länge komma att vålla sparbankerna någon nämnvärd olägenhet. Inspektionen tillåter sig förmoda, att innan nämnda regel hinner bliva av större aktualitet skall den ha gjorts överflödig genom den ändrade lagstiftning om inteckning i tomträtt, som kan förväntas komma till stånd i anslutning till den omarbetning av jordabalken, varmed lagberedningen för närvarande är sysselsatt.

Under nu angivna förutsättningar tillstyrker inspektionen, att sparbankerna beredas möjlighet att utlämna bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt.

Bank- och fondinspektionen har framhållit, att tomträttsinstitutet numera fått en starkt ökad användning, och att det därför vore av vikt, att tomträttsinnehavare bereddes goda kreditmöjligheter. Att tomträtt såsom kreditobjekt hade i huvudsak samma värde som fast egendom kunde enligt inspektionens mening möjligen göras gällande i fråga om lån på kort tid eller kort tids uppsägning. Med den för närvarande öppna frågan om tomträttsinteckningars

ställning vid förnyelse av tomträttsavtal syntes man däremot icke helt kunna generellt godtaga en full likställighet mellan de båda slagen av kreditobjekt vid belåning på längre tid. En grundläggande förutsättning för att lån överhuvud taget skulle kunna beviljas mot säkerhet av inteckning i tomträtt måste vara, att bestämmelserna i tomträttsavtalet vore betryggande ur kreditgivarens synpunkt. Enär frågan huruvida så vore förhållandet i ett visst angivet fall ofta — i nu förevarande hänseende särskilt beträffande sparbanker som icke vore utrustade med på området speciellt sakkunnig personal — kunde vara svår att avgöra, syntes det, vid ett medgivande åt sparbanker av den sökta rätten att meddela bundna lån mot inteckning i tomträtt, böra förutsättas att belåningen icke ägde rum innan innehållet i tomträttsavtalet varit underkastat någon central prövning. Möjligen skulle man kunna tänka sig det tillvägagångssättet, att lån av nu ifrågavarande slag finge utlämnas allenast därest tomträttsavtalet till sin innebörd stode i överensstämmelse med sådana avtal, som godkänts av stadshypoteks- eller bostadskreditkassan i samband med belåning inom vederbörande organisation av inteckningar i tomträtt. Därigenom skulle man vinna den uppenbara fördelen av att inom vissa betydande kreditgivningsområden åstadkomma en enhetlighet i fråga om tomträttsavtals bedömande ur kreditgivaresynpunkt. Med avseende å tiden för bindning av tomträttslån borde i tomträttslagstiftningens nuvarande läge lån av nu ifrågavarande art endast kunna bindas för så lång tid, att lånet kunde beräknas bliva helt guldets före upplåtelse-tidens utgång. I fråga om belåning i skarven mellan två upplåtelseperioder vore det angeläget att en för såväl låntagare som långivare tillfredsställande ordning komme till stånd. För den nu ifrågasatta belåningsrätten borde givetvis de i sparbankslagen för rätt till bindning av lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom givna allmänna reglerna göras i tillämpliga hänseenden gällande. Därest vad sålunda anförts beaktades, hade inspektionen icke något att erinra emot att sparbankerna bereddes den föreslagna rätten att binda lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt. Inspektionen ansåge sig emellertid höra framhålla vikten av att en sådan rätt bleve av sparbankerna utnyttjad med stor försiktighet.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att bankoutskottet vid innevarande års riksdag i sitt utlåtande (nr 37) över förenämnda proposition nr 154 uttalat önskvärdheten av att även sparbankerna bereddes möjlighet att utlämna bundna lån mot säkerhet av tomträttsinteckningar.

Departements-
chefen.

Såsom i det föregående framhållits föreligger för närvarande icke något hinder för sparbankerna att utlämna obundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt. Någon rätt att bevilja *bundna* lån mot säkerhet av nu angivet slag förefinnes däremot icke för sparbankernas del.

Vid framläggandet för innevarande års riksdag av propositionen (nr 154) med förslag till ändrad lagstiftning angående stadshypoteks- och bostadskreditföreningar i syfte att möjliggöra för dessa föreningar att utlämna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt framhöll jag, att tomträttsinstitutet under

senare år erhållit ökad användning och att det syntes antagligt, att upplåtelser av mark med tomträtt i stället för överlåtelser med äganderätt framdeles komme att bliva vanligare än hittills; och i anslutning därtill underströk jag, att frågan om införande av rätt för berörda föreningar att utlämna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt sålunda fått större praktisk betydelse än tidigare. Dessa uttalanden äga full giltighet även vid bedömandet av den nu föreliggande frågan om införande av rätt för sparbankerna att utlämna bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt.

På sätt i nyssnämnda proposition understrukits föreliggande vissa skiljaktigheter mellan den säkerhet, som utgöres av inteckning i fast egendom, och säkerhet bestående av inteckning i tomträtt. Emellertid torde det vara möjligt att även för sparbankernas del i huvudsak eliminera de risker, som med nuvarande lagstiftning äro förenade med ett utnyttjande av tomträkten såsom kreditobjekt.

Den av sparbanksföreningen gjorda hemställan om rätt att utlämna bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt har tillstyrkts av remissinstanserna, vilka dock samtidigt understrukt vikten av att en dylik rätt utnyttjades med försiktighet.

I enlighet med det nu anförda och då det synes rimligt, att sparbankerna erhålla i stort sett samma utlåningsmöjligheter som övriga krediträttningar med likartade uppgifter, anser jag mig i princip höra tillstyrka sparbanksföreningens hemställan i nu förevarande hänseende.

Vad angår de närmare villkor, som sparbankerna böra ställa sig till efter rättelse vid utlämnandet av bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt, torde i främsta rummet böra gälla att vederbörande tomträttsavtal är av betryggande innehåll ur sparbankens synpunkt sett. Då det kan antagas, att åtskilliga sparbanker, vilka äro av den storleksordning att de äro oförhindrade att bevilja bundna lån, icke äga tillgång till den speciella sakkunskap, som är erforderlig för ett riktigt bedömande av tomträttens kreditvärde, torde garantier böra skapas för att tomträttsavtalen underkastas speciell granskning jämväl på annat håll än hos sparbankerna själva. I motsats till stadshypoteks- och bostadskreditföreningarna äro sparbankerna helt fristående krediträttningar som icke äro underordnade någon central organisation. Vid sådant förhållande synes det lämpligast att anförtro åt den centrala tillsynsmyndigheten för sparbankerna eller alltså sparbanksinspektionen att verkställa den granskning av tomträttsavtalen som kan bliva erforderlig. Det kan härvid uppenbarligen icke komma i fråga, att varje särskilt avtal skall insändas till inspektionen för granskning och godkännande, utan inspektionen bör — efter granskning av sådana formulär som vanligen användas vid tomträttsupplåtelser — meddela besked, i vilken utsträckning dylika formulär må anses betryggande ur kreditsynpunkt. Jag förutsätter, att inspektionen vid godkännande av formulär till tomträttsavtal kommer att tillämpa i huvudsak samma bedömningsgrunder som stadshypoteks- och bostadskreditkassorna vid deras prövning av tomträttsavtalen.

I övrigt torde nu gällande bestämmelser om rätt för sparbankerna att lämna bundna lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom böra i stort sett

äga motsvarande tillämpning i fråga om sådana bundna lån där säkerheten utgöres av inteckning i tomträtt. Uppenbart är att vid fastställandet av uppskattnings- eller taxeringsvärdet i förevarande fall hänsyn skall tagas endast till byggnadsvärdet och icke till markvärdet. Vissa ytterligare föreskrifter torde dock vara erforderliga för lån av sist angivet slag. Sålunda torde böra stadgas, att byggnad, som uppförts å den med tomträtt upplåtna tomten, skall vara avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler. Slutligen bör av säkerhetskänslighet föreskrivas, att bundet lån varom nu är fråga skall vara slutbetalt senast fem år före tomträttsavtalets upphörande.

De nu förordade nya bestämmelserna om rätt för sparbank att lämna bundna lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt torde böra införas i 27 § sparbankslagen.

Fråga om ändring av längsta uppsägningstiden för lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt.

Såsom förut anmärkts är längsta uppsägningstiden för lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom sex månader, medan motsvarande uppsägningstid begränsas till tre månader då fråga är om lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt (26 § fjärde stycket sparbankslagen).

I den tidigare berörda framställningen från *svenska sparbanksföreningen* har framhållits, att nyssnämnda skillnad i fråga om längsta uppsägningstiden icke hade så stor betydelse från sparbankernas egen synpunkt; det förekomme att även inteckningslån i fast egendom utlämnades med tre månaders uppsägningstid. Låntagarna fäste däremot ofta stort avseende vid uppsägningstidens längd. Då något särskilt motiv knappast kunde åberopas till stöd för nämnda skillnad — särskilt icke om sparbankerna finge rätt att bevilja bundna tomträttslån — vore det önskvärt att 26 § sparbankslagen ändrades så att ifrågavarande båda typer av fastighetslån i förevarande avseende bleve likställda. Sparbanksföreningen hemställde om sådana ändringar i sparbankslagen, att dylik likställighet uppnåddes.

I *remissyttrandena* har sparbanksföreningens förevarande hemställan tillstyrkts.

*Departements-
chefen.*

För egen del har jag ej något att erinra mot att lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt med avseende å längsta tillåtna uppsägningstid likställas med lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom. Genomförandet av denna likställighet föranleder ändring av 26 § fjärde stycket sparbankslagen.

Fråga om ändrade bestämmelser rörande sparbankernas inlåningsrätt.

Enligt 25 § *första stycket* sparbankslagen må sparbank inlåna penningar *dels* till ett belopp, för vilket full täckning hos sparbanken finnes i kontanta penningar, i medel, som för sparbankens räkning inestå hos riksbanken,

postsparbanken, inländskt bankbolag eller centralkassa för jordbrukskredit eller å postgiro, i skattkamarväxlar eller andra skuldförbindelser utfärdade av riksgäldskontoret, i statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller andra fullgoda inhemska obligationer, i fordringar på grund av lån, för vilkas fulla gäldande kommun eller dylik samfällighet är ansvarig eller för vilka säkerheten utgöres av sådana obligationer, som nu nämnts, eller i fordringar på grund av lån, vilka förfalla eller kunna av sparbanken uppsägas till betalning inom högst sex månader och för vilka säkerheten utgöres av in-teckning inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet uti annan i stad, köping eller municipalsamhälle belägen fastighet än industrifastighet eller uti jordbruksfastighet å landet, därvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets bedrivande nödiga åbyggnader, icke må inräknas värdet av växande skog, *dels ock* därutöver till ett belopp av högst tolv och en halv gång sparbankens fonder.

Därjämte stadgas i 25 § *andra stycket*, att i intet fall må dock inlåningen — med avdrag av ett belopp, motsvarande sparbankens kassa och de medel, som för sparbankens räkning inestå hos riksbanken, postsparbanken, inländskt bankbolag eller centralkassa för jordbrukskredit eller å postgiro — överstiga trettio gånger sparbankens fonder.

Nu ifrågavarande bestämmelser infördes i sparbankslagen genom lagen den 11 juni 1937 (nr 364) om ändring i vissa delar av förstnämnda lag. I fråga om sparbank, vars reglemente blivit fastställt före den 1 juli 1937, skall enligt övergångsbestämmelserna till 1937 års lag bl. a. den föreskriften lända till efterrättelse, att — utan hinder av stadgandet i 25 § *andra stycket* — inlåning må, intill utgången av år 1949, med det avdrag, som i nämnda lagrum sägs, uppgå till ett belopp av femtio gånger sparbankens fonder.

I en den 24 januari 1947 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift har *svenska sparbanksföreningen* gjort framställning om ändring av bestämmelserna i 25 § sparbankslagen om sparbankernas inlåningsrätt i syfte att vidga denna rätt. Enligt föreningens uppfattning vore en provisorisk lagstiftning i ämnet nödvändig i avvaktan på en allmän översyn av sparbankslagen.

Efter redogörelse för tillkomsten av nu gällande bestämmelser i 25 § sparbankslagen och för sparbankernas möjligheter att placera inlånade medel har sparbanksföreningen anfört bl. a. följande.

Insättarbehållningen har under åren 1942—1945 stigit från 3,6 miljarder kronor vid utgången av år 1941 till 5,6 miljarder kronor vid utgången av år 1945 eller i medeltal med 500 miljoner kronor per år. För år 1946 torde ökningen hålla sig omkring 400 miljoner kronor. I dessa siffror äro tillgodogjorda räntor medräknade. Sedan år 1935, då insättarbehållningen utgjorde 3,4 miljarder kronor, har insättarbehållningen alltså ökats med nära 65 procent. I betraktande härav är det naturligt, att sparbankernas fondbildning icke kunnat hålla jämna steg med ökningen av insättarbehållningen, men det vittnar gott om den starka ställning, som sparbankerna i gemen ha, att vid utgången av år 1945 (innan fondering av på året belöpande vinstmedel skett) endast 2 sparbanker hade mindre fondrelation än $3\frac{1}{3}$ 0/0; den ena av

dessa har genom den år 1946 beslutade fonderingen av vinstmedel för år 1945 fört fondrelationen upp över $3\frac{1}{3}$ %/o. Hos 13 sparbanker utgjorde fondrelationen mer än $3\frac{1}{3}$ %/o men högst 4 %/o, och 31 sparbanker hade mer än 4 men högst 4,5 %/o fondtäckning. Av landets 458 sparbanker hade alltså den alldeles övervägande delen, nära 400, en fondtäckning större än 4,5 %/o. Men det måste konstateras, att sparbankernas fondtäckning stadigt gått ned under de senaste åren. Denna utveckling innebär icke, att någon risk för insättarnas behållning uppkommit, men den visar, att de nuvarande inlåningsreglerna i denna del för en del sparbanker icke motsvara den allmänna ekonomiska utvecklingen inom deras verksamhetsområden och att man måste räkna med att så efter hand blir förhållandet för allt flera sparbanker.

Sparbanksföreningen har vidare framhållit, att ett något större antal sparbanker syntes ligga närmare gränsen för sin inlåningsrätt enligt den första regeln (täckningsfria tillgångar plus $12\frac{1}{2}$ gånger fonderna). Enligt uppgift från sparbanksinspektionen hade 96 sparbanker vid utgången av år 1945 utnyttjat 80 %/o eller mera av sin inlåningsrätt, därav 23 över 90 %/o och av dessa 6 över 95 %/o. Av nämnda 96 sparbanker tillhörde 37 de förut omtalade sparbanker, som hade en fondtäckning av högst 4,5 %/o, räknat på hela inlåningen minus kontanter och vissa banktillgodohavanden. Detta kunde synas egendomligt, eftersom inlåningen — inom ramen av den andra regeln — alltid kunde ökas med vad som kunde placeras i täckningsfria tillgångar. För dessa sparbanker utgjorde emellertid svårigheten, att deras utlåning på grund av verksamhetsområdets struktur i jämförelsevis stor omfattning måste få täckningskrävande natur. Det vanligaste vore givetvis, att det vore fråga om bostadsegnahem inom sådana områden, som ännu icke utgjorde rättsligt bildade samhällen; ofta kunde det vara en mer eller mindre svårlöst inkorporeringsfråga, som vore avgörande även i här förevarande avseende. En placering av nya insättarmedel i täckningsfria tillgångar skulle för dessa sparbanker, som icke kunde placera medlen i täckningsfria inteckningslån, innebära att de måste köpa obligationer, och samtidigt skulle de nödgas avvisa lånesökande, som icke kunde erbjuda annat än täckningskrävande säkerheter. Varken den senare utvägen eller en sådan åtgärd som att avvisa insättare stode i överensstämmelse med sparbankens ändamål. När en sådan situation hotade att inträda, hade man anledning att fråga sig, om den gällande regeln vore riktigt avvägd.

Härefter har sparbanksföreningen understrukit, att varken 30-gångerregeln eller $12\frac{1}{2}$ -gångerregeln vore baserad på någon verklig bedömning av riskerna i den täckningsfria och den täckningskrävande medelsplaceringen. En sådan bedömning vore också helt naturligt svår att åstadkomma. Emellertid borde erinras om att även de såsom mera riskbetonade bedömda täckningskrävande tillgångarna huvudsakligen bestode av lån mot *fullgod* säkerhet, och i övrigt bestode de till en mindre del av sparbankernas aktier och andelar i vissa företag samt bokförda värdet av sparbankernas fastigheter. Sparbankerna hade överhuvud taget mycket sällan och till jämförelsevis obetydliga belopp lidit förlust på sin nutida långivning. Erfarenhetsmässigt skulle man därför kunna ernå en fullt tillfredsställande säkerhet för den

täckningskrävande medelsplaceringen med en mycket mindre fondtäckning än 8 %. Men föreningen vore väl medveten om betydelsen av att härvidlag hålla en bred marginal; sparbankernas säkerhet finge icke sättas i fråga. Föreningen hade noga övervägt detta spörsmåls båda sidor: å ena sidan att icke äventyra sparbankernas säkerhet och å andra sidan att avväga inlåningsregeln så att den icke onödigtvis hämmade sparbankernas verksamhet. Föreningen hade därvid kommit till den uppfattningen, att man från den senare synpunkten skulle ernå en åtminstone tills vidare tillfredsställande regel, om fondtäckningen för de täckningskrävande tillgångarna minskades till 5 % — vilket innebure att multipeln $12\frac{1}{2}$ skulle höjas till 20 — utan att man därmed skulle komma ned till någon undre gräns från säkerhets-synpunkt. Denna ändring skulle medföra en minskning av den utnyttjade inlåningsrätten för de hårdast trängda sparbankerna exempelvis från 97 % till 65 %, från 97 % till 79 %, från 96 % till 75 % och från 95 % till 75 %. I fråga om den andra huvudregeln hade föreningen — eftersom en provisorisk lösning icke borde gå längre än som kunde anses nödvändigt — ansett sig böra stanna vid att föreslå en höjning av multipeln 30 till 40 gånger fonderna, innebärande en fondtäckning av 2,5 % för hela inlåningen minus kontanter och banktillgodohavanden.

Jämväl över sistnämnda framställning ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av fullmäktige i riksbanken, sparbanksinspektionen samt bank- och fondinspektionen.

Fullmäktige i riksbanken ha anfört.

Fullmäktige vilja erinra om att utredning genom 1945 års bankkommitté för närvarande pågår angående kreditväsendets organisation. Vidare torde man böra räkna med att en särskild utredning angående sparbankslagstiftningen inom kort kommer att aktualiseras. Redan av denna anledning synes det angeläget att i möjligaste mån undvika sådana ändringar i gällande bestämmelser, som kunna föregripa utredningsresultatet. Det bör även beaktas, att inlåningsbestämmelserna liksom motsvarande bestämmelser för affärsbankerna indirekt reglera sparbankernas utlåningsrätt. En ändring av bestämmelserna på sätt föreningen ifrågasatt skulle väsentligt vidga ramen för sparbankernas utlåningsmöjligheter och därigenom i nuvarande penningpolitiska läge kunna medföra ogynnsamma verkningar.

Enligt fullmäktiges mening bör erforderligt underlag för den fortsatta inlåningen i första hand eftersträvas genom ökad fondbildning. Fullmäktige vilja i detta avseende särskilt framhålla den i 34 § sparbankslagen anvisade utvägen att bilda säkerhetsfonder. Ett icke obetydligt antal sparbanker torde kunna begränsa omfattningen av icke nödvändiga nedskrivningar av obligationer m. m. och i stället använda större del av uppkommande vinstmedel till ökning av reservfonderna i en takt, som närmare ansluter sig till de successivt växande insättarbehållningarna. De långtgående nedskrivningar, som på sina håll synas ha skett, innebära visserligen en i och för sig önskvärd konsolidering och kunna ur skattesynpunkt te sig fördelaktiga för sparbankerna. Därigenom uppkomna dolda reserver få emellertid enligt nu gällande bestämmelser icke inräknas i inlåningsunderlaget, ehuru desamma ur säkerhetssynpunkt

givetvis äro att jämställa med fonderna. Anledning torde väl också föreligga att vid en kommande utredning överväga, i vad mån dylika reserver må kunna medföra rätt till ökad inlåning. I avvaktan härpå synes emellertid större återhållsamhet i nedskrivningarna böra rekommenderas.

Fullmäktige ha vidare uttalat, att fullmäktiges nyssnämnda ståndpunkt icke innebure, att fullmäktige ställde sig avvisande till sådana jämkningar i inlåningsbestämmelserna, som — särskilt då ett ökat sparande framstode såsom önskvärt — kunde jämsides med ökad fondbildning vara betingade för att skapa tillfredsställande utrymme för en växande insättarbehållning. Mera betydande utvidgningar av gränserna för inlåningsrätten syntes emellertid icke böra vidlagas, förrän frågan gjorts till föremål för närmare utredning i samband med den allmänna översyn av sparbankslagstiftningen, som vore förestående. De svårigheter, som särskilt med hänsyn till bestämmelserna i 25 § andra stycket sparbankslagen kunde uppstå för vissa sparbanker, innan denna översyn hunnit slutföras, borde man söka motverka genom provisoriska åtgärder, som innebure mindre avsteg från nu uppställda krav på relationen mellan inlåning och fonder än de av föreningen ifrågasatta. Beträffande de möjligheter som härvidlag kunde komma i betraktande kunde följande framhållas. Begreppet täckningsfria tillgångar — d. v. s. de i 25 § sparbankslagen uppräknade tillgångarna, utöver vilka sparbank finge inlåna penningar till ett belopp av högst $12\frac{1}{2}$ gånger fonderna — borde kunna givas en något vidare innebörd. Den i stadgandet fastställda gränsen för inlåningslån, 50 % av taxeringsvärdet, syntes sålunda kunna höjas till 60 % i analogi med motsvarande bestämmelse för jordbrukskasserörelsen. Även lån mot inlåning i bostadsfastighet utanför stad, köping eller municipalsamhälle syntes kunna få medräknas. Hinder borde icke heller möta mot att utvidga låneobjekten till att jämväl avse tomträtt. Lån mot statlig garanti eller mot säkerhet av livförsäkring inom återköpsvärdet syntes även böra få räknas som täckningsfria. En utvidgning av den del av inlåningsunderlaget, som icke krävde fondtäckning, borde få kompletteras med en jämkning av bestämmelsen, att sparbanks inlåning efter avdrag av ett belopp, motsvarande sparbankens kassa samt å bankräkning eller å postgiro innestående medel, i intet fall finge överstiga 30 gånger sparbankens fonder. I detta hänseende borde man kunna överväga att med sistnämnda slag av tillgångar jämställa skattkamarväxlar samt obligationer, förfallande till betalning inom förslagsvis fem år. Genom en sådan åtgärd skulle multipeln 30 icke komma att innefatta annan begränsning av inlåningsrätten än att sparbank såsom placeringsobjekt för den del av inlåningen, som överstege 30 gånger fonderna, bleve hänvisad till skattkamarväxlar och kortfristiga obligationer. En dylik placering kunde visserligen te sig ofördelaktig ur förräntningssynpunkt. I den mån en sparbanks inlåning komme att överstiga sistnämnda fondrelation med något mera betydande belopp och förräntningssvårigheterna därigenom bleve särskilt framträdande, syntes det emellertid i avbidan på en eventuellt mera genomgripande ändring av inlåningsbestämmelserna lämpligt, att sparbanken sökte vinna bättre placeringsmöjligheter genom ökad fondbildning.

Sparbanksinspektionen har i sitt yttrande till en början behandlat sparbanksföreningens förslag om ändring av det i 25 § första stycket angivna relationstalet. I detta hänseende har inspektionen särskilt påpekat, hurusom grunderna för inlåningsrätten i olika slag av penninginstitut — sparbanker, centralkassor för jordbrukskredit och bankaktiebolag — genom de senaste årens lagstiftning blivit alltmera likartade och därför icke heller lämpligen borde väsentligen ändras för en kategori utan vederbörligt hänsynstagande till de antagliga konsekvenserna härav för andra kategorier. Den mera ingående prövning, som i följd härav och med beaktande tillika av 1945 års bankkommittés blivande förslag borde ägnas frågan om sparbankernas inlåningsrätt, syntes böra verkställas endast i samband med den allmänna revision av sparbankslagen, vilken sedan någon tid varit aktuell och vars snara igångsättande inspektionen ansåge vara av behovet påkallat.

Inspektionen har härefter närmare undersökt i vad mån behov av vidgad inlåningsrätt för närvarande kan anses föreligga för sparbankerna. Enligt av inspektionen verkställda undersökningar hade antalet sparbanker, vilka vid 1945 års utgång intill 80 procent utnyttjat inlåningsrätten enligt endera av de båda spärreglerna i 25 § sparbankslagen, utgjort 17. Gränsen för inlåningsrätten komme i flertalet av dessa fall att nås fortare enligt regeln i 25 § andra stycket än enligt regeln i första stycket i samma paragraf.

Vad angår det i 25 § andra stycket angivna relationstalet har inspektionen erinrat om att enligt 1937 års övergångsbestämmelser finge — utan hinder av stadgandet i 25 § andra stycket — intill utgången av år 1949 inlåningen med det avdrag, som i nämnda lagrum sägs, uppgå till ett belopp av 50 gånger sparbankens fonder. Med hänsyn till detta övergångsstadgande förelåge icke något omedelbart behov av ändring av regeln 30 gånger fonderna. Det kunde visserligen sägas, att sparbankerna borde i tid få veta efter vilken regel de måste ha anpassat sig, när övergångsstadgandet upphörde att gälla. Sparbankerna hade emellertid mycket begränsade möjligheter att under återstående tid verkställa anpassningen genom fondökning på annat sätt än genom bildande av säkerhetsfond. Av flera anledningar förefölle det, som om ifrågavarande problem skulle vara lättare att bedöma om två år än nu. Vid den senare tidpunkten vore måhända inlåningssituationen en helt annan än för närvarande. 1945 års bankkommitté torde då ha slutfört sitt arbete och utredningen om sparbankslagens nygestaltning borde om ej vara färdig så dock pågå. Inspektionen ville även erinra om att den provisoriska lagstiftningen med bestämmelser om bankaktiebolagens inlåning utlöpte den 30 juni 1949, vadan frågan om dess ersättande dessförinnan måste tagas upp till behandling. Allt detta gjorde, att det syntes vara ändamålsenligast, att även frågan om ändring av 25 § andra stycket sparbankslagen finge anstå till denna senare tidpunkt. Det behövde icke anses vara för sent att bilda säkerhetsfond i början av år 1949, därest så skulle befinnas erforderligt, eller verkställa uppsägning av insättarmedel, för den händelse så radikala åtgärder då skulle anses nödvändiga. För att emellertid ställa en längre övergångstid i utsikt för de sparbanker, som komme att vara i behov av sådan, ville inspek-

tionen föreslå, att Kungl. Maj:t utrustades med fullmakt att efter ansökan och i mån av behov medge sparbank rätt att under viss tid åtnjuta förlängning av ifrågavarande övergångsstadgande. Därest en kommitté med uppdrag att företaga en allmän översyn av sparbankslagen skulle komma att tillsättas under den allra närmaste tiden kunde det uppdragas åt denna att taga särskild ställning till frågan i vad mån en förlängning av giltighetstiden för övergångsstadgandet till 25 § andra stycket borde komma till stånd eller om andra provisoriska åtgärder borde vidtagas innan en slutgiltig reglering av sparbankernas inlåningsrätt hunne genomföras. Under denna förutsättning skulle inspektionens sistnämnda förslag förfalla.

Enligt vad inspektionen vidare anfört har inspektionen kommit till den slutsatsen, att ett visst behov föreläge av ändrade inlåningsbestämmelser om mera drastiska och ur allmän synpunkt åtminstone för närvarande icke önskvärda åtgärder skulle kunna undvikas. Såsom inspektionen visat borde emellertid med ändring av bestämmelserna i 25 § andra stycket sparbankslagen lämpligen anstå tillsvidare. Redan inledningsvis hade inspektionen avstyrkt sparbanksföreningens förslag, att gångregeln i första stycket av nämnda paragraf skulle ändras. Det återstode sålunda att diskutera, huruvida bestämmelserna om täckningsfria tillgångar i 25 § första stycket nämnda lag skulle kunnat givas en vidare innebörd utan förfång för insättarnas säkerhet men samtidigt av sådan betydelse för inlåningsrätten, att sparbankernas bekymmer i detta hänseende lättades.

I sistnämnda hänseende har inspektionen anfört följande.

Sparbanksföreningen har i sin framställning icke velat föreslå, att en ny uppdelning av sparbanks tillgångar på täckningsfria och icke täckningsfria skulle ske i förevarande sammanhang utan har ansett att därmed kunde anstå tills sparbankslagen bleve föremål för allmän översyn. Icke heller inspektionen vill föreslå att annan ändring i nu gällande fördelning genomföres än sådan som gör sparbankerna i inlåningshänseende principiellt likställda med centralkassorna för jordbrukskredit. I övrigt bör fördelningsproblemet upptagas först i ett större sammanhang. Det är nämligen icke så lätt att avgöra vad som bör kunna hänföras till täckningsfria tillgångar. Ett exempel härå erbjuda lån mot säkerhet av livförsäkringsbrev inom återköpsvärdet. Flera liknande exempel av svårbedömbart karaktär kunna anföras såsom lån mot inteckning i tomträtt, vilka endast under vissa förutsättningar, som måste undersökas från fall till fall, kunna anses vara hänförliga till samma klass som täckningsfria placeringar. Vad de så kallade akademikerlånen beträffar äro de av den karaktär att de skulle kunna medtagas bland täckningsfria tillgångar, men med ändring i detta hänseende synes kunna anstå, då dessa lån i förevarande sammanhang äro av mindre betydelse.

Centralkassorna för jordbrukskredit få såsom täckning för inlåningen ställa bland annat lån mot inteckningar inom 60 procent av taxeringsvärdet uti jordbruksfastighet. Sparbankerna däremot få med avseende på jordbruksfastigheter endast räkna med inteckningslån inom 50 procent av taxeringsvärdet för samma ändamål. Denna belåningsgräns gäller i nämnda hänseende även för sparbanks lån mot inteckning i annan fastighet än industrifastighet i stad, köping eller municipalsamhälle. Det synes inspektionen som om den för täckningsfri placering avgörande gränsen med avseende på båda

slagen av fastigheter skulle kunna höjas från 50 till 60 procent av taxeringsvärdet. Den successiva förskjutning uppåt av lånegränserna som skett under senare år vid beläning av fastigheter och de goda erfarenheter som därvid i stort sett vunnits ha medfört, att in-teckning inom 60 procent av taxeringsvärdet numera betraktas såsom mycket god säkerhet, när fastigheten är av den beskaffenhet varom nu är fråga. Man får härvidlag naturligtvis icke bortse från, att vi nu befinna oss i en högkonjunktur, då lätt alla värden verka vederhäftiga, och att ett omslag kan inträffa. Den största risken synes ligga däri, att dylikt omslag skulle komma först efter nästa allmänna fastighetstaxering, sedan de senaste årens stigande köpeskillingar hunnit påverka taxeringsresultaten. Utsikten härtill föranleder viss tveksamhet, men även om en eller annan placering inom den högre gränsen skulle medföra någon förlust, torde man dock böra kunna utgå från att priset för fastigheter icke skall bli sådant, att säkerheten i allmänhet behövde sättas i fråga beträffande placeringar inom 60 procent av enligt kommunalskattelagens försiktiga anvisningar satta taxeringsvärden. Någon förlustrisk måste man alltid räkna med även när det gäller så kallade täckningsfria tillgångar — den subsidiära regeln i 25 § andra stycket är ett uttryck härför — men risken skall såvitt på förhand kan bedömas hållas inom trånga gränser.

Det förhållandet att flera av de sparbanker, som ha en relativt god fondrelation kommit i svårigheter på grund av bestämmelserna i 25 § första stycket sparbankslagen är att tillskriva bland annat den omständigheten, att dessa sparbanker icke ha någon glädje av rätten att räkna lån å vissa bostads- och affärsfastigheter som täckningsfria tillgångar, eftersom fastigheter av dylik art, vilka fylla villkoret att vara belägna i stad, köping eller municipalsamhälle, icke finnas inom verksamhetsområdet. Nämda villkor har därför av dessa sparbanker förnummits som en orättvisa, särskilt med tanke på bebyggelsen i stora och relativt välordnade samhällen, som icke fylla de i 25 § sparbankslagen angivna samhällseliga kvalifikationerna. Sedan det blivit allt vanligare med så kallade blandade kommuner, det vill säga att stora områden av ren landsbygdskaraktär blivit lagda till stad, köping eller municipalsamhälle, börjar det framstå såsom i längden ur principiell synpunkt ohållbart att upprätthålla den nuvarande territoriella gränsen mellan fastigheter som kunna och icke kunna utgöra grundval för täckningsfri placering. Inspektionen har därför varit inne på den tanken att bestämmelsen i 25 § sparbankslagen om fastighets läge skulle utvidgas efter förebild av föreskriften i § 17 förordningen den 3 augusti 1929 (nr 256) om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar, där det heter, att förening äger utöva verksamhet i samtliga städer och köpingar samt andra samhällen, för vilka byggnadsstadgan för rikets städer och de för stad meddelade bestämmelserna i hälsovårdsstadgan och i brandstadgan äro gällande, så ock i annat inom samma del av riket beläget samhälle eller tätare bebyggt område, som av Konungen förklarats skola tillhöra verksamhetsområdet. Då emellertid en klar avgränsning av de samhällen, som enligt en dylik bestämmelse skulle få medräknas, vore svår att åstadkomma, har inspektionen slutligen uppgivit tanken på att överhuvud taget göra någon territoriell avgränsning. Eftersom det här är fråga om att räkna in en ny stor kategori fastigheter bland objekten för täckningsfria låneplaceringar, vill inspektionen dock begränsa förslaget att enligt terminologien i § 22 förut nämnda förordning den 3 augusti 1929 avse bebyggd, huvudsakligen för bostadsändamål anordnad fastighet. Försiktigheten torde även bjuda, att åtminstone tillsvidare endast in-teckning inom 50 procent av taxeringsvärdet i dylik fastighet på rena landsbygden skall få räknas som täckningsfri placering.

Inspektionen har vid uppgörandet av detta förslag icke förbisett, att viss bebyggelse å landsbygden är av oordnad och mindre god beskaffenhet. Sådan bebyggelse finnes emellertid även i städerna, dels å deras rena landsbygdsområden och dels inom stadens egentliga hank och stör i vad man kan kalla saneringskvarteren. Därest inspektionen skulle ange exempel å förluster, som sparbank lidit å fastighetsbelåning under senare år och som dess bättre hittills varit endast sparsamt förekommande, skulle exemplen avse stadsfastigheter, som tjänat ut sin tid utan att detta i tillräcklig grad observerats av långivarna. Vad bostadsfastigheterna å landsbygden beträffar, torde det i stort sett vara så att de, särskilt egna hemmen, äro mycket försiktigt taxerade. Bebyggelse å landet av sådan beskaffenhet, som i detta sammanhang helst icke borde komma i fråga, torde kunna betecknas såsom i allmänhet mycket lågt taxerad. Mer eller mindre riskabla undantag kunna naturligtvis förekomma, men då man även tar i betraktande det urval som sparbanken med sin särskilda ortskänedom bör företaga vid belåningen, synes förslaget enligt inspektionens mening icke vara förknippat med större vådor än man alltid har att räkna med även vid sådana placeringar, som nu benämnas täckningsfria.

Sammanfattningsvis vill inspektionen föreslå, att en provisorisk lag utfärdas innehållande de tillägg till 25 § sparbankslagen som inspektionen i det föregående behandlat. 25 § nämnda lag synes däremot icke böra ändras, eftersom hänvisning till denna paragraf göres på andra ställen i lagen såsom i 27 och 29 §§, vilka paragrafer icke i detta sammanhang böra givas ändrat innehåll. Den provisoriska lagens giltighetstid sammanhänger med frågan om när den allmänna revisionen av sparbankslagen kommer att igångsättas. Inspektionen anser sig därför icke kunna framställa något förslag härutinnan.

Inom sparbanksinspektionen har *biträdande ledamoten Tondén* anfört skiljaktig mening beträffande förslaget att sparbankerna genom en dispenslagstiftning skulle beredas möjlighet att även efter 1949 års utgång mottaga inlåning motsvarande högst ett belopp av femtio gånger sparbankernas fonder.

Bank- och fondinspektionen har anfört.

Utvecklingen på penningmarknaden har under krigsåren och tiden därefter medfört en starkt ökad inlåning från allmänheten i praktiskt taget alla penninginrättningar, som basera sin verksamhet på dylik inlåning. Då fondbildningen icke hållit jämna steg med inlåningsökningen, ha på sina håll uppkommit svårigheter att uppfylla de i gällande bestämmelser uppställda kraven på fondtäckning. Detta har i sin tur föranlett framställningar om ökad inlåningsrätt. Då inlåningsbestämmelserna utformats efter i huvudsak samma principer — inlåningen får uppgå till viss multipel av de egna fonderna med tillägg för värdet av vissa tillgångar — har inspektionen i yttranden över sagda framställningar intagit den ståndpunkten, att inlåningsfrågan bör avgöras i ett sammanhang för de olika slagen av penninginstitut. Då vidare kreditväsendets organisation och därmed sammanhängande frågor äro föremål för utredning av 1945 års bankkommitté, har inspektionen ansett, att resultatet därav lämpligen bör avvaktas, innan inlåningsfrågan upptages till slutligt avgörande. Inspektionen har icke funnit anledning att intaga en annan ståndpunkt i förevarande fall. Därtill kommer, att en särskild utredning om ändrad sparbankslagstiftning överhuvud är att förvänta. Inspektionen anser sålunda, att andra ändringar i bestämmelserna om sparbankernas inlåningsrätt icke böra för närvarande vidtagas än sådana, som

kunna anses erforderliga med hänsyn till utvecklingen under den allra närmaste tiden och som icke försvåra den slutliga lösningen.

Av framställningen framgår, att endast ett förhållandevis ringa antal sparbanker kommit i närheten av sin inlåningsgräns enligt 25 § andra stycket sparbankslagen (inlåningen med undantag av kassa- och liknande medel = högst 30 gånger fonderna). För endast 15 sparbanker synas fonderna vid utgången av 1945 ha motsvarat mindre än 4 procent av totala utlåningen. Övriga sparbanker ha följaktligen icke utnyttjat sin inlåningsrätt enligt nysannämnda regel till mer än högst c:a 83 procent. Av hänsyn till endast nämnda 15 banker synes det icke motiverat att, såsom föreslagits, minska kravet på fondtäckning för samtliga sparbanker från $3\frac{1}{3}$ procent till $2\frac{1}{2}$ procent. För möjliggörande av ökad inlåning böra ifrågavarande sparbanker i första hand eftersträva ökad fondbildning genom överföring av vinstmedel till reservfonden. Därest tillräcklig fondbildning icke kan åstadkommas på detta sätt, torde bildande av säkerhetsfonder böra övervägas, en utväg som synes särskilt lämplig för den kategori av sparbanker, varom här är fråga, nämligen mindre landsortssparbanker. Inspektionen vill i detta sammanhang vidare erinra om, att »30 gånger»-regeln icke träder i kraft förrän den 1 januari 1950, varför situationen icke ens för nämnda 15 sparbanker är överhängande.

Såsom i framställningen påpekats ligga ett något större antal sparbanker i närheten av sin inlåningsrätt enligt regeln i 25 § första stycket (inlåningen = högst täckningsfria tillgångar + 12,5 gånger fonderna). Emellertid torde dessa bankers inlåningssvårigheter enklast kunna lösas genom en förskjutning av gränsen mellan täckningsfria och täckningspliktiga tillgångar. Enligt gällande bestämmelser ligger gränsen för de inteckningslån, som få inräknas bland de täckningsfria tillgångarna, vid 50 procent av taxeringsvärdet. Gränsen för vad som anses såsom i det närmaste riskfria inteckningslån, primärlån, har emellertid undan för undan förskjutits uppåt och anses numera beträffande fastigheter, varom här är fråga, ligga vid 60 procent av taxeringsvärdet, en gräns som tillämpas av såväl hypoteksföreningar som jordbrukets kreditkassor. Även vid bedömandet av vad som kan utgöra underlag för sparbankernas inlåning synes därför 60 procentgränsen kunna tillämpas. Vidare har bostadsbebyggelsen å landsbygden i viss mån fått en annan struktur än tidigare och på många håll torde fastigheterna där såsom kreditobjekt kunna mäta sig med fastigheter i tätorter. Såsom täckningsfria tillgångar böra därför kunna inräknas även inteckningar i bostadsfastigheter å annan ort än stad, köping och municipalsamhälle. Av försiktighetsskäl torde dock gränsen beträffande dessa inteckningar tills vidare böra sättas vid 50 procent av fastighetsvärdet. Till sist vill inspektionen erinra om att flertalet sparbanker ha en icke obetydlig dold reserv uppkommen genom avskrivning å obligationsportföljen. Om vid beräkningen av inlåningsrätten obligationerna upptagas till marknadsvärdet i stället för till bokföringsvärdet — något som hittills icke plägat ske men som torde vara helt i överensstämmelse med gällande föreskrifter — vinnes ytterligare en ökning av inlåningsmarginalen.

Den starka inlåningsökningen under krigsåren har medfört, att sparbankernas fonder minskat i förhållande till inlåningens omfattning, varigenom frågan om sparbankernas inlåningsrätt kommit att aktualiseras. Jag vill erinra om att detta icke är någon för sparbankerna speciell situation; redan tidigare ha sålunda provisoriska lagbestämmelser tillkommit för att minska affärsbankernas svårigheter i samma avseende.

För möjliggörande av ökad inlåning hos sparbankerna har sparbanks-

Departements-
chefen.

föreningen i sin förevarande framställning hemställt om sådan ändring av spärreglerna i 25 § sparbankslagen, att de däri angivna relationstalen skulle ökas från 12 $\frac{1}{2}$ respektive 30 till 20 respektive 40. Detta förslag har emellertid icke accepterats av remissinstanserna, vilka ansett att frågan om sparbankernas inlåningsrätt icke bör lösas isolerad utan avgöras i samband med en allmän prövning av de olika kreditinrättningarnas inlåningsrörelse. Enligt vad remissinstanserna vidare uttalade vore det ej heller lämpligt att genomföra sådana ändringar i sparbankslagen, som kunde föregripa resultatet av utredningarna inom 1945 års bankkommitté och inom den sparbankskommitté, som kunde förväntas inom kort bliva tillsatt; i stället borde endast sådana provisoriska ändringar vidtagas som vore erforderliga med hänsyn till utvecklingen under den närmaste framtiden. I enlighet härmed förordade remissinstanserna, att ändringarna skulle i huvudsak begränsas till en utvidgning av begreppet »täckningsfria tillgångar» i 25 § första stycket sparbankslagen.

Enligt min mening är det angeläget, att även för sparbankernas del vidtagas sådana ändringar i nu gällande inlåningsbestämmelser, att sparbankerna erhålla ökade möjligheter att mottaga insättningar från allmänheten. Detta framstår som särskilt motiverat i ett läge som det nuvarande, då ett främjande av det enskilda sparandet är synnerligen önskvärt.

I avvaktan på resultatet av en mera allmän översyn av banklagstiftningen överhuvud taget torde den nu aktuella utvidgningen av sparbankernas rätt att mottaga inlåning böra regleras genom en särskild lagstiftning av provisorisk natur. I vilken omfattning sparbankerna i nuvarande läge böra beredas ökade inlåningsmöjligheter kan vara tveksamt; för egen del har jag stannat för att — med vissa jämkningar — tillstyrka den utvidgning som innefattas i det av sparbanksinspektionen framlagda förslaget härutinnan.

Jag förordar sålunda, att såsom täckningsfria tillgångar skola anses jämväl fordringar på grund av lån mot säkerhet av inteckning i jordbruksfastighet samt i annan fastighet än industrifastighet i stad, köping eller municipalsamhälle intill sextio procent av taxeringsvärdet, dock att i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets bedrivande nödiga åbyggnader, icke må inräknas värdet av växande skog. Genom denna utvidgning skulle i fråga om jordbruksfastighet likställighet i inlåningsreglerna ernås med bland andra centralkassorna för jordbrukskredit. Jämväl fordringar på grund av lån mot säkerhet av inteckning i tomträtt torde — i de fall där byggnaden å tomtens huvudsakligen är avsedd för bostadsändamål eller till affärslokaler — kunna hänföras till täckningsfria tillgångar i den mån inteckningen ligger inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet å byggnad varom nu är fråga. Vidare bör bland täckningsfria tillgångar inräknas fordran på grund av lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom i sådana fall, där den intecknade fastigheten huvudsakligen är avsedd för bostadsändamål eller till affärslokaler och är belägen annorstädes än i stad, köping eller municipalsamhälle, dock endast intill femtio procent av taxeringsvärdet.

Den nu förordade utvidgningen av begreppet »täckningsfria tillgångar»

torde böra erhålla begränsad giltighet, förslagsvis under tiden till utgången av år 1952.

På sätt sparbanksinspektionen föreslagit torde därjämte spärregeln i 25 § andra stycket sparbankslagen provisoriskt kunna ändras i så måtto, att Kungl. Maj:t bemyndigas att i särskilda fall medgiva att den i samband med 1937 års ändringar i nyssnämnda paragraf införda övergångsbestämmelsen — enligt vilken förhållandet mellan inlåningen och fonderna för tiden till utgången av år 1949 regleras med hänsyn till relationstalet 50 i stället för 30 — må utsträckas att gälla för tiden till utgången av år 1952.

Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad jag i det föregående anført ha inom finansdepartementet upprättats förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker; samt

2) lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning.

Dessa författningsförslag torde såsom *Bilaga*¹ få fogas vid statsrådsprotokollet för denna dag.

Föredraganden hemställer härefler att lagrådets utlåtande över nyssnämnda två lagförslag måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Ur protokollet:

Erik Skiöld.

¹ Det i bilagan intagna förslaget till lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker — vilket förslag är likalydande med motsvarande vid propositionen fogade förslag — har här uteslutits.

Förslag

till

lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Vid bestämmande av den omfattning, i vilken sparbank på grund av stadgandet i 25 § första stycket lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker må inlåna penningar, må under tiden intill utgången av år 1952 med fordringar, som i nämnda lagrum avses, likställas fordringar på grund av lån, vilka förfalla eller kunna av sparbanken uppsägas till betalning inom högst sex månader och för vilka säkerheten utgöres av

1) in-teckning som beviljats i fast egendom av beskaffenhet, varom i förenämnda lagrum sägs, och som till förmånsrätten ligger över fem tiondelar men inom sex tiondelar av senast fastställda taxeringsvärdet, därvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets drivande nödiga åbyggnader, icke må inräknas värdet av växande skog;

2) in-teckning i fast egendom som är belägen annorstädes än i stad, köping eller municipalsamhälle och å vilken finnes uppförd byggnad, som är avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler, dock endast i den mån in-teckningen ligger inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet; eller

3) in-teckning i tomträtt därest å tomten finnes uppförd byggnad som är avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler, dock endast i den mån in-teckningen ligger inom sex tiondelar av senast fastställda taxeringsvärdet å byggnad, som uppförts å den med tomträtt upplåttna tomten.

2 §.

I fråga om sparbank, vars reglemente blivit stadfäst före den 1 juli 1937, äger Konungen på ansökan av sparbanken medgiva utsträckning av giltighetstiden för övergångsbestämmelsen i punkt 1) till lagen den 11 juni 1937 (nr 364) angående ändring i vissa delar av lagen om sparbanker, dock längst intill utgången av år 1952.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 3 juni 1947.

Närvarande:

justitieråden LAWSKI,
 GYLLENSWÄRD,
 NISSEN,
 regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 28 maj 1947 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 16 maj 1947, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlå-
 tande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas
 över upprättade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923
 (nr 286) om sparbanker; samt

2) lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredra-
 gits av t. f. byråchefen för lagärenden i finansdepartementet hovrättsrådet
 H. Nitelius.

Förslagen föranledde följande yttrande av lagrådet.

Förstnämnda lagförslag lämnas utan erinran.

I fråga om det senare lagförslaget får lagrådet anföra följande:

Den i 1 § under 1) avsedda utökningen av de s. k. täckningsfria tillgångarna
 till att omfatta in-teckningar upp till 60 % av taxeringsvärdet har knappast
 erhållit ett tillfredsställande uttryck genom att såsom en ny kategori av dy-
 lika tillgångar upptagits in-teckningar som ligga mellan 50 och 60 % av taxe-
 ringsvärdet. Då vidare det under 3) talas om taxeringsvärdet å byggnad, som
 uppförts å den med tomträtt upplåtna tomten, torde icke avses annan bygg-
 nad än sådan som omnämnes i punktens förra del. Detta framgår dock ej
 tydligt av den föreslagna lydelsen. Med beaktande av vad sålunda framhål-
 lits synes 1 § lämpligen kunna avfattas så att i ett första stycke stadgas, att
 vid bestämmande av den omfattning, i vilken sparbank på grund av stad-
 gandet i 25 § första stycket lagen om sparbanker må inlåna penningar, skola
 under tiden intill utgången av år 1952 med fast egendom, som i samma lag-
 rum sägs, jämsställas 1) fast egendom, som är belägen annorstädes än i stad,
 köping eller municipalsamhälle och å vilken finnes uppförd byggnad som
 är avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler, samt 2)
 tomträtt, därest å tomten finnes uppförd byggnad av beskaffenhet som under

1) sägs, *samt att* i ett andra stycke tillägges, att under samma tid skall, utom såvitt angår fast egendom som under 1) sägs, i stället för den i nämnda lagrum stadgade begränsningen till hälften av senast fastställda taxeringsvärdet å fastighet gälla en begränsning till sex tiondelar av taxeringsvärdet å fastigheten eller, vad angår tomträtt, å byggnad vilken är uppförd å tomten och är av beskaffenhet som under 1) sägs.

Ur protokollet:

Åke Mossler.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 juni
1947.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, lagrådets den 3 juni 1947 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 16 maj 1947 remitterade förslagen till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker; samt
- 2) lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning.

Föredraganden anför: Lagrådet har lämnat förstnämnda förslag utan erinran. Beträffande förslaget till lag med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlåning har lagrådet, som framfört vissa erinringar mot de i 1 § under 1) och 3) upptagna bestämmelserna, ifrågasatt en annan uppställning och avfattning av paragrafen i dess helhet. Emellertid torde det till lagrådet remitterade lagförslaget tydligare än den av lagrådet förordade texten angiva, i vilka hänseenden utvidgningar äro avsedda att genomföras i fråga om de s. k. täckningsfria tillgångarna, och torde därför bliva mera lättförståeligt, särskilt för inom sparbanksväsendet sysselsatta personer som ju mångenstädes sakna juridisk utbildning. På grund härav anser jag mig icke böra frånga det förslag, som intagits i remissprotokollet den 16 maj 1947. I 1 § 3) sistnämnda förslag bör dock den jämkningen vidtagas, att uttrycket »byggnad, som uppförts å den med tomträtt upplåtna tomten» ersättes med ordet »byggnaden». Vidare bör en redaktionell jämkning göras i första stycket av samma paragraf.

Föredraganden hemställer härefter, att de till lagrådet remitterade båda lagförslagen måtte, efter vidtagande av nyssnämnda jämkningar, jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

B. Sandberg.